

บทความวิชาการ (Academic Article)

การปรับตัวด้านภาษาและวัฒนธรรม ของนักศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยมหิดล

Language and Cultural Adaptation of International Students
in Mahidol University

ธิดาพร บุญเม่น

Tidaporn Boonmen

นักวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Foreign Relations Officer, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

tidaporn.bon@mahidol.edu

Received: January 25, 2022

Revised: April 18, 2022

Accepted: April 22, 2022

Published: April 30, 2022

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยมหิดลดำเนินการตามนโยบายของรัฐในการเปิดเสรีทางการศึกษาข้ามชาติ ส่งผลให้มีชาวต่างชาติจำนวนมากเข้ามาศึกษาหลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นักศึกษาต่างชาตินั้นมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ แต่ต้องเข้ามาสู่วัฒนธรรมใหม่ ๆ มักจะเกิดปัญหาการปรับตัวทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด ความเหงา ความไม่แน่ใจในการสื่อสารกับคนต่างวัฒนธรรม นักศึกษาต้องพยายามเรียนรู้และปรับตัวกับเพื่อนใหม่เพื่อให้เข้ากับ บรรทัดฐานและวิถีปฏิบัติของสังคม วัฒนธรรม ในสิ่งแวดล้อมใหม่ให้เกิดการยอมรับในกลุ่มคนอื่น ๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง

นักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยมหิดลประสบปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร เนื่องจากนักศึกษาต่างชาติใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง เมื่อต้องสื่อสารด้วยภาษาพูด คนไทยมักไม่สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ทำให้ในระยะแรกที่นักศึกษาต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยต้องปรับตัวอย่างมากและฝึกการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันในการสื่อสารกับเพื่อนคนไทยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับเพื่อนนักศึกษาชาวไทย ขณะที่นักศึกษาชาวไทยเองสามารถฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลางในการสื่อสารผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ดังนั้น การศึกษาเรื่องการปรับตัวด้านภาษาและวัฒนธรรมของนักศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลในครั้งนี้ จึงเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหิดล และยังเป็นประโยชน์ในกระบวนการดูแลนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

คำสำคัญ: การปรับตัว, ภาษาและวัฒนธรรม, นักศึกษานานาชาติ

Abstract

As the Thai government administration intends to encourage international education throughout Thailand, Mahidol University has been providing international curriculums, which gradually increase every year. This leads to an increase of international students from various ethnic groups with different cultural backgrounds, and it has caused some problems regarding cultural and language adaptation for international students. It has been found that international students experienced some concerning issues such as anxiety, loneliness as well as confusion and misunderstanding in communication with people from different cultures. It is necessary for international students to learn and adapt their social skills to survive in a changeable environment and multi-cultural contexts.

Language and culture become crucial issues for international students of Mahidol University because most Thai people are not using English in their daily life, resulting in a difficult period of life adaptation for international students. While they were in the early stage of staying in Thailand, they might have to learn and use the Thai language as fast as they could to communicate with Thai people in general and their Thai colleagues. In addition, international students have to improve their English skills in order to communicate with international students at the same time. Therefore, studying the language and cultural adaptation of international students of Mahidol University can be useful

information for not only international students but also for international students' administration of Mahidol University to provide suitable support for international students.

Keywords: adaptation, language and culture, international students

บทนำ

ท่ามกลางการแข่งขันและวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วของโลก ส่งผลให้หลายประเทศต้องปรับตัวให้ทันสถานการณ์โลก ซึ่งในส่วนของภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนเครือข่ายมหาวิทยาลัยในประเทศ ระดับภูมิภาค อาเซียนและทั่วโลกในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ศึกษาได้จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่พบว่า มีนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยประมาณ 4,000 คน และข้อมูลล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) เมื่อปี พ.ศ. 2556 พบว่า มีนักศึกษาต่างชาติดังกล่าวจำนวน 18,814 คน ซึ่งเพิ่มเป็นจำนวนเกือบ 5 เท่าตัว (สุจินดา เจียมศรีพงษ์, 2560) และเว็บไซต์ Educations.com ได้ทำการสำรวจและจัดอันดับประเทศที่นักศึกษาต่างชาติสนใจเดินทางไปศึกษาต่อมากที่สุด ประจำปี พ.ศ. 2562 ซึ่งการจัดอันดับนี้ทางเว็บไซต์ Educations.com ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นจากนักศึกษาทั่วโลกกว่า 20,000 คน โดยประเมินข้อมูลจาก 7 ปัจจัยในการศึกษาต่อต่างประเทศ ได้แก่ การเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ๆ การประกอบอาชีพ การท่องเที่ยวผจญภัย การได้เพื่อนใหม่ และองค์กรเครือข่ายในต่างแดน คุณภาพการศึกษา ค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ และความสะดวกในการขอวีซ่า พบว่า ประเทศที่นักศึกษาต่างชาติสนใจเดินทางไปศึกษาต่อมากที่สุด ในเอเชียอันดับที่หนึ่ง คือ ประเทศไทย และประเทศไทยยังเป็นประเทศที่อยู่อันดับที่ 3 ของโลก ที่นักศึกษาต่างชาติต้องการเข้ามาศึกษาอีกด้วย (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, 2562) และจากการจัดอันดับในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน ประเทศไทยได้คะแนนเป็นลำดับที่ 2 ในด้านวัฒนธรรม ทั้งในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิตใหม่ ๆ ประเพณี และประวัติศาสตร์ที่น่าตื่นตาตื่นใจ และเป็นลำดับที่ 1 ในด้านสิ่งแวดล้อมรอบตัว และประสบการณ์ใหม่ รวมถึงมีค่าครองชีพที่ไม่สูงเกินไปสำหรับนักศึกษา (หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์, 2562)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยตั้งแต่ช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ส่งผลให้การเดินทางเข้า-ออกประเทศ ของนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในประเทศไทย หรือกำลังจะเข้าศึกษาในประเทศไทยสามารถทำได้โดยยาก และมีต้นทุนจากการกักตัวเพื่อเฝ้าระวังอาการทั้งฝั่งประเทศต้นทาง และในฝั่งประเทศไทยที่ค่อนข้างสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่มีสัดส่วนการพึ่งพารายได้จากนักศึกษาต่างชาติที่สูง เผชิญกับปัญหาและความท้าทายหลายประการตลอดช่วงปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมามีจำนวนในปี พ.ศ. 2564 ที่การระบาดกลับมาอีกครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวจะสามารถตั้งรับกับสถานการณ์ และมีกลยุทธ์ในการปรับตัวในอนาคตอย่างไร และอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ในกรณีที่เลวร้ายที่สุด นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาใหม่ในปี พ.ศ. 2563 จำนวนนักศึกษาลดลงร้อยละ 75 ประเทศไทยสูญเสียรายได้สูงถึง 706 ล้านบาท และหากสถานการณ์ยังไม่กลับมาสู่สภาวะปกติในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยจะสูญเสียรายได้ถึง 3,243 ล้านบาท (ตรีนุช โพชนนทวีจิตร และอัครนัย ขวัญอยู่, 2564) มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง

ซึ่งดำเนินการภายใต้การกำกับของรัฐบาล และดำเนินการตามนโยบายของ สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีนโยบายสนับสนุนความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย และมีวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็น World Class University โดยมหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดทำ แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 531 วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยมหิดลมีจุดเด่นและจุดแข็งทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพมาอย่างยาวนาน และเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ดังเห็นได้ชัดจากผลการจัดอันดับของ QS World University Ranking By subject ปี ค.ศ. 2017 (QS World University Ranking, 2017) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหิดลมีหลายคณะที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษา ให้แก่นักศึกษาต่างชาติที่ต้องการเดินทางมาศึกษาในประเทศไทยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559)

ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อแก่นักศึกษานานาชาติที่ยังคงอาศัยอยู่ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดลรับรู้ถึงปัญหาค่าใช้จ่ายของนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งโดยส่วนมากนักศึกษาได้รับค่าใช้จ่ายจากทุนการศึกษาจากประเทศต้นทางและบางส่วน นักศึกษาออกค่าใช้จ่ายส่วนตัวเอง จึงพยายามช่วยในการบรรเทาความเดือดร้อนโดยมีประกาศเรื่องมาตรการเยียวยานักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับนักศึกษาต่างชาติ ประจำปีการศึกษา 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเยียวยาความเดือดร้อนให้แก่นักศึกษา โดยมีการปรับลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษานักศึกษาต่างชาติ ทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหิดลในภาคการศึกษาต้น (ภาคเรียนที่ 1) ปีการศึกษา 2564 และปรับการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564)

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีนักศึกษาต่างชาติจากหลากหลายประเทศเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ นักศึกษาต่างชาติเหล่านี้ไม่เพียงแต่เข้ามาศึกษาความรู้ด้านวิชาการเท่านั้น นักศึกษาต้องพยายามเรียนรู้และปรับตัว กับเพื่อนใหม่เพื่อให้เข้ากับบรรทัดฐานและวิถีปฏิบัติของสังคม วัฒนธรรมในสิ่งแวดล้อมใหม่ให้เกิดการยอมรับในกลุ่มคนอื่น ๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ซึ่งเมื่อนักศึกษาต่างชาติต้องเข้าไปสู่วัฒนธรรมหนึ่งที่แตกต่างไปจากเดิม การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใหม่ จึงทำให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ โดยการเริ่มค้นหาใช้พฤติกรรมในรูปแบบใหม่ เกิดการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปให้เกิดความคุ้นเคย และเกิดการยอมรับบรรทัดฐานของสังคมใหม่ แต่เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษและไม่สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจเกิดจากความไม่มั่นใจในการสื่อสาร ฟังสำเนียงไม่ออก นักศึกษาต่างชาติพูดเร็วเกินไป กลัวว่าเมื่อสื่อสารออกไปแล้วชาวต่างชาติไม่เข้าใจภาษาของตน นักศึกษาต่างชาติจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อใช้ในการสื่อสารกับคนไทย

การเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อแก่นักศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ยังคงอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้การเรียนรู้ภาษายังมีความจำเป็นต่อนักศึกษาต่างชาติเป็นอย่างมาก เช่น เมื่อนักศึกษามีความเจ็บป่วยและต้องการซื้อยารักษาโรคด้วยตนเอง นักศึกษาต่างชาติมีความจำเป็นที่ต้องบอกอาการที่เกิดขึ้นของตนอย่างชัดเจน หากนักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ก็จะยิ่งส่งผลที่ดีต่อการรักษา จะเห็นได้ว่าปัจจัยส่งเสริมที่ส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติ

สามารถปรับตัวคือภาษา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมร่วมกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องปรับตัวด้านภาษาและวัฒนธรรมของนักศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลในครั้งนี้ จึงเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาต่างชาติในการเรียนรู้ทางภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งยังสามารถเป็นแนวทางการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาในอนาคตได้เป็นอย่างดี และผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในกระบวนการดูแลนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

ความสำคัญของการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ

ตามนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนเครือข่ายมหาวิทยาลัยในประเทศและในระดับภูมิภาค อาเซียนอย่างเต็มที่เนื่องจากรัฐพิจารณาว่า มหาวิทยาลัยเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาภูมิภาคสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) ดังนั้น ในทุกแผนนโยบายของประเทศจึงให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ต่อเนื่องถึงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ยกระดับการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน สอดรับนโยบายด้านการศึกษาของประเทศ อย่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) ในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียนที่มุ่งพัฒนาพลเมืองอาเซียนสู่อัตลักษณ์เดียวกัน เป็นการสร้างบรรยากาศการเป็นนานาชาติในมหาวิทยาลัย (Internationalization) ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติในภูมิภาคอื่นเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายนักศึกษาภายในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น (Student Mobility) และการเปิดเสรีทางการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในภูมิภาค (Intra-regional Cooperation) (วรชัย วิภูอุปโคตร, 2560)

มหาวิทยาลัยมหิดลมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งมั่นที่จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก และยังมีมุ่งผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ออกไปเป็น Global Citizen โดยมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิตให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ มีทั้งความรู้ในวิชาชีพและทักษะสำคัญสำหรับชีวิตและการทำงาน รวมทั้งเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของโลกยุคปัจจุบัน จากการที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในการเปิดเสรีทางการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลมีความร่วมมือกับต่างประเทศทั่วโลก อาทิ ทวีปอเมริกาเหนือ-ใต้ ทวีปยุโรป ทวีปเอเชีย ทวีปแอฟริกา ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) ส่งผลให้มีชาวต่างชาติจำนวนมากเข้ามาศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล และมีจำนวนมากขึ้นทุกปี นักศึกษาต่างชาติที่เดินทางมามีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ ๆ ผ่านกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม (Intercultural Adaptation Process) มักจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่องความวิตกกังวล ความเครียด ความเหงา ความไม่แน่ใจในการสื่อสารกับคนต่างวัฒนธรรม รวมถึงสิ่งที่เรียกว่า Culture shock มักเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน บางครั้งความตระหนกทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นหลังจากเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ได้สักระยะ ความรู้สึกกังวลใจซึ่งเป็นผลมาจากการสูญเสียสัญลักษณ์ที่คุ้นเคยในการติดต่อหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักศึกษา ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้

รวมไปถึงวิธีการปฏิบัติตนในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การทักทาย การซื้อของ การยอมรับ หรือปฏิเสธคำเชื้อเชิญ เป็นต้น สัญลักษณ์เหล่านี้อาจจะเป็นอวัจนภาษา ประเพณี บรรทัดฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาได้รับมาตั้งแต่เกิดจนโต (สุรศักดิ์ บุญอาจ, 2558) อีกด้านหนึ่งความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เกิดได้หลายทางกล่าวคือ บุคคลซึ่งเดินทางไปอยู่ต่างประเทศไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร เช่น การไปทำงาน การไปเรียนหนังสือ หรือแต่งงานกับชาวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งการที่มนุษย์เกิดและเติบโตจากวัฒนธรรมหนึ่ง ย่อมต้องได้รับการหล่อหลอมจากสังคมและวัฒนธรรมนั้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้และซึมซับเข้าสู่ตัว กลายเป็นแนวทางการประพฤติในสังคม ทำให้การที่มนุษย์ต้องไปดำรงชีวิตในวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง จากเดิม การรับรู้ แนวคิด วิธีปฏิบัติจากสิ่งที่เคยเรียนรู้ ย่อมไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกวัฒนธรรม ดังนั้น มนุษย์ย่อมต้องหาทางเรียนรู้และพยายามที่จะปรับตนเอง ทำให้ตนเองไม่รู้สึกแตกต่างจากกลุ่มบุคคลอื่น เพื่อให้เข้ากับบรรทัดฐานและวิถีปฏิบัติของสังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมใหม่จนกลายเป็นที่ยอมรับ และสามารถคบหาสมาคมกับกลุ่มคนอื่น ๆ ได้ เปรียบเสมือนการปรับตัวเพื่อเอาชีวิตรอดอยู่ในสังคมนั้นได้ดี (มัญชรี โชติรสสุจิต, 2556) สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรภา เอื้ออมรนิช (2556) เรื่องการปรับตัว ของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่าการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และผู้คนที่แตกต่างวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาอยู่ใหม่ อาทิ การปรับตัว เรื่องของระบบการเรียนการสอน การใช้ภาษาในการสื่อสาร การดำเนินชีวิตประจำวัน ทักษะคิด ความเชื่อ และค่านิยม รวมถึงเรื่องต่าง ๆ ซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของเจ้าบ้าน เพื่อสามารถอยู่อาศัยร่วมกับสังคมนั้นได้ ซึ่งเหตุผลต่าง ๆ ทั้งความแตกต่างทางด้านภาษา ความรู้ วัฒนธรรม พฤติกรรม การเรียนรู้ และปัญหาทางกายภาพล้วนเป็นปัญหาที่ผู้เข้ามาอยู่ใหม่ต้องพบเจอ เมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมของวัฒนธรรมใหม่ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติดีย่อมส่งผลต่อ ทักษะความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ

สรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลเข้าร่วมนโยบายแห่งรัฐในการสนับสนุนด้านการศึกษข้ามชาติ (Transnational Education) ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลมีความร่วมมือกับต่างประเทศทั่วโลก อาทิ ทวีปอเมริกาเหนือ-ใต้ ทวีปยุโรป ทวีปเอเชีย ทวีปแอฟริกา ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ส่งผลให้มีชาวต่างชาติ จำนวนมากเข้ามาศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งนักศึกษา ต่างชาตินั้น มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ จะต้องเผชิญกับความแตกต่างและความหลากหลาย ทางสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม เช่น ด้านภาษา ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ศิลปะ ฯลฯ แต่การที่ได้มาอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากเดิมและมีความหลากหลาย นับเป็นสิ่งท้าทายต่อนักศึกษาต่างชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งหากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในวัฒนธรรมใหม่ได้ ก็จะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ การดำรงชีวิตประจำวัน อาจส่งผลให้เกิดความกังวลจนกลายเป็นสภาวะความเครียดได้ ฉะนั้น การปรับตัว ของนักศึกษาต่างชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

การปรับตัวด้านภาษาและวัฒนธรรม

1. การปรับตัวด้านภาษาของนักศึกษาต่างชาติ

คำว่า “ภาษา” มาจากคำในภาษาสันสกฤตว่า ภาษ ตรงกับคำในภาษาบาลีว่า ภาสา โดยความหมายตามรากศัพท์ เป็นคำกริยา แปลว่า กล่าว พูด หรือบอก ซึ่งเมื่อนำมาเปลี่ยนรูปเป็นภาษาไทย ได้ทำหน้าที่เป็นคำนาม มีความหมายตามรูปศัพท์ ว่า คำพูด หรือถ้อยคำ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559) ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของภาษาว่า ภาษา คือ ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม และภาษามีความสำคัญในฐานะเครื่องมือถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ อันสร้างประโยชน์ในแง่ความรู้ของแต่ละช่วงสมัยจนกลายเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสังคม ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นความสำคัญของภาษาประเด็นนี้ คือ การจารึกประวัติความเป็นมาของแต่ละชนชาติ และภาษายังหมายถึงถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมายหรือเรื่องราว ซึ่งในการสื่อสารของภาษาอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น เปล่งเสียงเป็นภาษาพูด ทำสัญลักษณ์ด้วยภาพหรือตัวอักษรเป็นภาษาเขียน แสดงอาการปฏิกิริยาต่าง ๆ เป็นภาษาท่าทาง และแสดงท่าทางโดยใช้มือเป็นภาษามือ เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อโลกมีการพัฒนาเข้าสู่ระบบดิจิทัล มนุษย์มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสูงขึ้น และมีการสร้างคอมพิวเตอร์ขึ้นใช้งาน จึงเกิดเป็นภาษาคอมพิวเตอร์ที่ใช้สั่งทำงานเกิดขึ้นตามมา

1.1 ภาษากับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

นักศึกษาต่างชาติที่เดินทางเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดล ไม่ได้มีความรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน แม้ว่านักศึกษาต่างชาติบางกลุ่มจะมาจากประเทศเดียวกันก็ตาม แต่การที่ได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยส่วนมากจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร ยกเว้นนักศึกษาที่มาจากประเทศเดียวกันแต่คนละท้องถิ่น มักเลือกใช้ภาษาท้องถิ่นของตนเป็นภาษากลางเพื่อสื่อสารและเชื่อมความสัมพันธ์ ซึ่งทำให้สร้างความใกล้ชิดกันได้มากกว่านักศึกษาที่มาจากคนละประเทศ นักศึกษาต่างชาติที่ใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสารมักจะจับกลุ่มอยู่ด้วยกัน ส่วนนักศึกษาต่างชาติที่มาจากประเทศต่างกันจะมีความสัมพันธ์อีกระดับหนึ่ง

นักศึกษาต่างชาติที่ใช้ภาษาเดียวกันมักให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกันมากกว่าคนต่างถิ่น มูทิตา คงกระพันธ์ (2554) กล่าวว่า ลักษณะการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการสื่อสารภาษา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมักเริ่มต้นด้วย 1) การเริ่มสร้างความสัมพันธ์ในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการที่สามารถช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ เช่น การใช้ภาษาที่ดีทั้งคำพูด กิริยาการแสดงออก ความมั่นใจในการเริ่มต้นสนทนา การจดจำชื่อและการให้ความสำคัญกับคู่สนทนา การเป็นผู้ฟังที่ดี การเปิดเผยตนเองเพื่อให้ผู้อื่นรู้จักตัวตนของเรา 2) การสานต่อความสัมพันธ์นั้นมักจะเกิดขึ้นหลังจากที่เกิดความสัมพันธ์อันดีแล้ว ควรต้องรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้ เช่น การสนใจเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การเคารพสิทธิหน้าที่ และการให้ความรัก ความเอื้ออาทร รวมถึงการคอยดูแลช่วยเหลือกันและกันอีกด้วย 3) ลักษณะการสื่อสารเพื่อถนอมความสัมพันธ์ให้ยืนยาว ซึ่งการที่จะสามารถถนอมความสัมพันธ์ให้ยืนยาวเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก หากแต่ควรต้องเข้าใจและเห็น

ความสำคัญ เช่น รู้จักมีเวลาให้แก่งานและกัน มองกันในแง่ดี มีอารมณ์ขันบ้าง รักษาสัญญา ชื่นชมคนอื่น ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นในแง่ลบ และมีความจริงใจต่อผู้อื่น และภาษายังเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ทำให้คนในชาตินึกถึงความเป็นชาติเดียวกันด้วยการสื่อสารภาษาเดียวกันทำให้รู้สึกใกล้ชิดมากกว่าคนที่สื่อสารกันคนละภาษา

นักศึกษาต่างชาติพยายามฝึกใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับเพื่อนคนไทยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับเพื่อน นักศึกษาชาวไทย และนักศึกษาชาวไทยเองยังสามารถฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลางในการสื่อสารผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมแต่งกายประจำชาติ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ นี้เป็นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาต่างชาติได้ฝึกการใช้ภาษาและสื่อสารในสถานการณ์จริง ดังปรากฏตัวอย่างในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา: ผู้เขียน

ภาพที่ 2 กิจกรรมแต่งกายประจำชาติ
ที่มา: ผู้เขียน

1.2 การเลือกกลุ่มจากภาษา

นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล มีการเลือกกลุ่มที่สนทนาหรือสร้างความสัมพันธ์จากภาษาที่ผู้อื่นสื่อสารกับตน การเลือกกลุ่มหรือการมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เดินทางมาจากคนละประเทศ หรือแม้แต่ประเทศเดียวกันนักศึกษาต่างชาติยังคงเลือกใช้ภาษาเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น ภาษาแสดงให้เห็นพัฒนาการทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละสังคม และยังสะท้อนให้เห็นวิถีของวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติที่มีความเหมือนและต่างกันบางอย่าง เช่น นักศึกษาต่างชาติที่อยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียน มักสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมที่คล้าย ๆ กัน โดยมีต้นกำเนิดจากการนับถือศาสนาเดียวกัน ดังเช่น ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ที่ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ จึงมีลักษณะความเชื่อและวิถีปฏิบัติคล้าย ๆ กัน ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาที่มาจากทวีปยุโรป ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ดังนั้นทั้งภาษาและวัฒนธรรมของนักศึกษาที่เดินทางมาจากทวีปยุโรป จึงมีความแตกต่างจากนักศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และอาจกล่าวได้ว่าภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ทำให้คนในชาตินึกถึงความเป็นชาติเดียวกัน และภาษาถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ มุกดา ศรียงค์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนในประเทศไทย กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าปัญหาในการดำรงชีวิตของนักศึกษาชาวจีนเป็นเรื่องของภาษาความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านการสนับสนุนทางสังคม

โดยเครือข่ายการคบเพื่อนของนักศึกษาชาวจีนมีลักษณะเป็นวงแคบ โดยคบแต่เพื่อนชาวจีน ซึ่งกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้นมี 2 ลักษณะคือ ช่วงแรกรู้สึกตื่นเต้นกับสิ่งใหม่ ๆ จากนั้นจะตื่นตระหนกก่อนจะมีการปรับตัว การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ในช่วงแรกของการเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่นั้น ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในการปรับตัวทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นความเครียด ความกังวล ความไม่แน่ใจในการสื่อสารกับคนต่างวัฒนธรรม รวมถึงเรื่องการตระหนกทางวัฒนธรรม โดยปัญหาของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากคนละวัฒนธรรมคือวัฒนธรรมที่ต่างกันมีผลต่อความแตกต่างในการรับรู้และการตีความสารที่ได้รับ การขาดประสบการณ์ร่วมกันหรือมีกรอบอ้างอิงต่างกัน จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้นโดยจำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้และความคิด ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านพฤติกรรม (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559 ข)

1.3 ปัญหาการปรับตัวด้านภาษา

นักศึกษาต่างชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลประสบปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร เนื่องจากนักศึกษาต่างชาติใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางเมื่อต้องสื่อสารด้วยภาษาพูด ซึ่งคนไทยมักไม่สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ทำให้ในระยะแรกที่นักศึกษาต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยต้องปรับตัวอย่างมาก เนื่องจากต้องมาอยู่ในวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคยส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติดีความกังวลกับการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่ เหงา ว้าวุ่น บางรายมีสภาวะหดหู่ ซึมเศร้า ไม่มีความสุข คิดถึงบ้านเกิดของตน (Homesick) ซึ่งการปรับตัวของนักศึกษานั้นต้องอาศัยระยะเวลาและการสื่อสารเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปรับตัวของนักศึกษาดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของดวงทิพย์ เจริญรุขซ์ (2561) ศึกษาเรื่องความสามารถทางการสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีปัญหาทางการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมเจ้าบ้านของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถทางการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมเจ้าบ้านของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยรังสิตโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาการปรับตัวส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารภาษาไทยค่อนข้างยาก

การสื่อสารเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการสื่อสารและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การสื่อสารจะเกิดขึ้นในบริบทของวัฒนธรรม ทั้งการสื่อสารในแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษา ในการสื่อสารระหว่างสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันนั้น ก็จะทำให้เกิดการรับรู้ตีความพฤติกรรมและภาษาของบุคคลที่เราสัมผัสกันด้วยแตกต่างกันออกไป การกระทำบางอย่างในสังคมหนึ่งอาจเห็นว่าเหมาะสม แต่ในอีกสังคมหนึ่งอาจเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ควรปฏิบัติ เนื่องมาจากการที่ภาษาทุกภาษาล้วนมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ในแต่ละวัฒนธรรมจะมีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งรวบรวมสัญลักษณ์ที่กลุ่มคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ ใช้และเข้าใจ รวมถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การใช้เสียง ไวยากรณ์ มารยาทในการพูด รูปแบบการใช้ภาษาที่ดีและเหมาะสม ดังนั้นเมื่อเราต้องการสื่อสารในอีกภาษาหนึ่ง สิ่งสำคัญที่เราต้องทราบจึงไม่ใช่แค่เพียงคำศัพท์และสัญลักษณ์ของภาษาเท่านั้น แต่ต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรม กฎเกณฑ์การสื่อสารและสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วย (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559 ก)

นอกจากการปรับตัวทางด้านภาษาและการสื่อสารแล้ว การปรับตัวด้านอาหารก็ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง ตัวอย่างเช่น การประกอบอาหารรับประทานเองโดยการนำเครื่องเทศชนิดต่าง ๆ มาจากประเทศของตน จากการศึกษาของพระมหาประสิทธิ์ แก้วศรี (2563) ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนักเรียนไทยในสังคม พหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษานักเรียนไทยในดาร์จีลิง ประเทศอินเดีย พบว่านักศึกษาจะต้องปรับตัวกับอาหาร ที่มีวัฒนธรรมการกินที่แตกต่างจากเมืองไทยอย่างมาก อาหารส่วนใหญ่ของคนท้องถิ่นมักจะเป็นมังสวิรัต แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่กินเนื้อซึ่งหาได้ทั่วไป สิ่งที่ยากต่อคนไทยก็คือรสชาติและกลิ่นเครื่องเทศ ซึ่งเด็กไทย ไม่คุ้นเคย แรก ๆ อาจจะทานไม่ได้เลย มีพ่อแม่บางคนให้เด็กพกอาหารสำเร็จรูป ปลากระป๋อง น้ำพริกมาด้วย แต่ก็ไม่สามารถใช้ได้ทั้งปี ส่วนใหญ่เด็กจะเก็บไว้กินเป็นบางครั้งเท่านั้น หลังจากปรับตัวด้านการกินได้แล้ว

มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดโครงการอบรมภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อปรับพื้นฐานด้านภาษาไทยที่ใช้ ในชีวิตประจำวันให้แก่ศึกษานานาชาติ โดยสอนคำศัพท์ทั่วไปที่ใช้ในการดำรงชีวิต เช่น คำทักทาย ภาษาไทย คำว่า สวัสดี หรือ การสั่งอาหาร เมนูอาหาร การเดินทาง หรือการบอกที่อยู่หอพักของตน ด้วยภาษาไทย ซึ่งการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติมีความสำคัญมากต่อการปรับตัวของ นักศึกษาให้อยู่รอดในสังคมใหม่ ปัจจัยสำคัญที่นักศึกษาต่างชาติมีความจำเป็นและต้องเรียนรู้ ภาษาไทย เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษและไม่สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ อาจเกิดจาก ที่ไม่มั่นใจในการสื่อสาร ฟังสำเนียงไม่ออก นักศึกษาต่างชาติพูดเร็วเกินไป กลัวว่าเมื่อสื่อสารออกไปแล้ว ชาวต่างชาติไม่เข้าใจภาษาของตน นักศึกษาต่างชาติจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้น เพื่อเป็นภาษาในการสื่อสารกับคนไทย อีกประการหนึ่งเนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีนักศึกษามาจาก หลากหลายประเทศทั่วโลก บางส่วนเป็นนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีเงื่อนไขข้อห้ามในการปฏิบัติ ต่อศาสนาของตนหลายประการ สอดคล้องกับการวิจัยของ เยาวนุช ซอหะซัน พัทธนี เสงี่ยมรยา และเมตตา วิวัฒนากุล (2563) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ชีวิตและปัจจัยหลักที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษามุสลิม ต่างชาติในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยทักษะการสื่อสารต่างวัฒนธรรมส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว ของนักศึกษามุสลิมต่างชาติ และปัญหาการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่พบมากที่สุดคือ ความสามารถเชิงความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย (Cognitive Domain) คือไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยกับคนท้องถิ่นนอก สถานศึกษาได้ ในขณะเดียวกันคนท้องถิ่นนอกสถานศึกษาก็ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ซึ่งทำให้เกิด ปัญหาในการใช้ชีวิต การเดินทาง และเป็นอุปสรรคในการปรับตัว

2. การปรับตัวด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ

คำว่า “วัฒนธรรม” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า culture เป็นศัพท์ที่ถูกบัญญัติขึ้นครั้งแรก เมื่อ คริสต์ศตวรรษที่ 18 โดยนักคิดทางมานุษยวิทยาชาวยุโรปตะวันตกชื่อ เอ็ดเวิร์ด บี โทเลอร์ อธิบายว่า คำว่า culture มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ คำว่า cultura หมายถึง การเพาะปลูก ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะการทำ การเกษตร ขุดดินเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการปลูกฝังการดูแลในด้านต่าง ๆ ทั้งในการศึกษา การให้ความ เคารพ และการให้เกียรติ (นฤพนธ์ ตัววิเศษ, 2564) ซึ่งต่อมาประเทศไทยรับเอาคำนี้มาใช้ โดยพระมหาหรรณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ แปลเป็นภาษาไทยว่า “ภูมิธรรม” แต่ภายหลังพระบรมวงศานุกรมหมื่น นราธิปพงศ์ประพันธ์ ขณะทรงพระยศเป็นพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร ได้เปลี่ยนใหม่เป็นคำว่า “วัฒนธรรม” ด้วยเห็นว่ามีความหมายที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนามากกว่าคำว่าภูมิธรรม และนับแต่นั้นมา

คนไทยจึงใช้คำว่าวัฒนธรรมเป็นคำแปลของคำว่า culture (คณิต นิยะกิจ, 2562) วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงสำคัญในแง่แบบแผนการดำรงชีวิตซึ่งมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นต้นฉบับแบบพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ หากคนรุ่นหลังย้อนมองกลับไปในอดีต วัฒนธรรมจะเพิ่มความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นมรดกทางสังคมที่ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของแก่ กลุ่มของตน จนกลายเป็นเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นของสังคม (กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม, 2564)

ปัญหาและอุปสรรคของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติมักเป็นเรื่องของภาษา และการสื่อสาร เพราะด้วยความแตกต่างทางด้านภาษามีผลอย่างมากต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม อีกประการหนึ่งเป็นปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและประเทศเจ้าบ้าน (Host Environment) ได้แก่ 1) วัฒนธรรมเจ้าของบ้านเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัว เช่น ถ้าวัฒนธรรมมีความเข้มงวดมาก มีลักษณะการแบ่งพวกเขา - พวกเราสูง (Ingroup - Outgroup) ย่อมก่อให้เกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Degree of Difference) ของบุคคลกับวัฒนธรรมเจ้าบ้าน ก็ส่งผลต่อระดับความตระหนกทางวัฒนธรรม 2) ความประทับใจแรกพบต่อสังคม ประเทศเจ้าบ้าน (First Impression) หากเป็นความประทับใจทางเชิงบวก ย่อมช่วยให้บุคคลเกิดความสุขสบายใจที่จะอยู่ในวัฒนธรรมนั้น 3) การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคม (Group Support) ถ้าคนในสังคมให้ความช่วยเหลือและยอมรับ ปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมย่อมน้อยลง 4) การรับรองอย่างเป็นทางการจากทางราชการ (Institutional Legitimization of New Identity) การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้คนในสังคมย่อมทำให้เกิดการปรับตัวได้ง่ายขึ้น 5) โอกาส ความถี่ในการสื่อสาร หากบุคคลที่เข้ามาในวัฒนธรรมใหม่มีโอกาสพูดคุยและติดต่อสื่อสารกับเจ้าของวัฒนธรรมมาก ย่อมช่วยลดความตระหนกทางวัฒนธรรมได้ (เยาวนุช ซอหะซัน พัทณี เขยจรรยา และเมตตา วิวัฒนานุกูล, 2563)

มหาวิทยาลัยมหิดลตระหนักถึงปัญหาการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของศึกษานานาชาติ จึงได้จัดกิจกรรม Mahidol University International Night Party ขึ้นทุกปี เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษานานาชาติที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในปีการศึกษาแรกได้พบเพื่อนใหม่ที่เป็นนักศึกษานานาชาติเช่นเดียวกัน จากคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล และนักศึกษานานาชาติได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมจากเพื่อนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรม ทำให้นักศึกษาเกิดการปรับตัวและยอมรับวัฒนธรรมใหม่ รวมทั้งเป็นช่องทางสร้างเครือข่ายให้กับนักศึกษานานาชาติ เมื่อนักศึกษามีเพื่อนและเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจจะส่งผลให้นักศึกษาไม่รู้สึกเหงา ว้าเหว่ และมีความสุขกับการเรียนในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา ส่วนกิจกรรม Mahidol University International Night Party ทางมหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาแต่งกายชุดประจำชาติของตนเข้าร่วมกิจกรรมในวันดังกล่าว จัดให้มีการแสดงบนเวที โดยการแสดงแต่ละปีจะมีการจับฉลากเลือกประเทศ หากประเทศใดได้รับบทบาทในการแสดงทางมหาวิทยาลัยมีเงินสนับสนุนจำนวนหนึ่งให้เพื่อการเตรียมความพร้อมในการแสดง รวมทั้งในวันที่จัดกิจกรรมแต่ละประเทศจะมีการจัดชุดอาหารประเทศของตนมาแจกให้นักศึกษานานาชาติที่เข้าร่วมงานได้ลองรับประทานอาหาร ของเพื่อนแต่ละประเทศ ส่วนไฮไลน์ประจำกิจกรรมคือการประกวดชุดประจำชาติที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของนักศึกษานานาชาติ หากนักศึกษาที่เป็นตัวแทนจากประเทศใดได้รับผลโหวตจากนักศึกษาที่เข้าร่วมงานในวันดังกล่าวก็จะได้รับใบประกาศพร้อมสายสะพายเป็นรางวัล ซึ่งการจัดกิจกรรม Mahidol University

International Night Party ไม่เพียงแต่เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบกันแล้วยังส่งผลให้นักศึกษานานาชาติเกิดการเรียนรู้ ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้

ภาพที่ 3 นักศึกษาชาวเวียดนามช่วยกัน
ประกอบอาหารประจำชาติ
และนำมาจัดแสดงในกิจกรรม
MU International Night 2018

ที่มา: กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2561)

ภาพที่ 4 การประกวดชุดประจำชาติในกิจกรรม
MU International Night 2018
ที่มา: กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2561)

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาและอุปสรรคของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติคือ เรื่องของภาษาและการสื่อสารเพราะการที่ต้องมาพบวัฒนธรรมที่แตกต่างทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ได้ และเพราะด้วยความแตกต่างทางด้านภาษามีผลอย่างมากต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ซึ่งปัญหาที่นักศึกษาจะได้พบ ได้แก่ วัฒนธรรมเจ้าของบ้าน ความประทับใจแรกพบต่อสังคม ประเทศเจ้าบ้าน การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคม การรับรองอย่างเป็นทางการจากทางราชการ และโอกาส ความถี่ในการสื่อสาร ซึ่งหากนักศึกษาทำความเข้าใจ พยายามเรียนรู้และปรับตัวกับปัจจัยเหล่านี้ก็จะส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติเข้าสู่กระบวนการปรับตัวสู่วัฒนธรรมใหม่ได้อย่างรวดเร็ว

สรุปและอภิปราย

รัฐมีนโยบายให้การสนับสนุนการศึกษาเสรีทั้งการร่วมเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยในประเทศและในระดับภูมิภาคอาเซียน ยกกระตือรือร้นการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน สอดรับนโยบายด้านการศึกษาของประเทศอย่างแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) ในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียน และการเปิดเสรีทางการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใน ในส่วนของมหาวิทยาลัยมหิดลมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งมั่นที่จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก มุ่งผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ออกไปเป็น Global Citizen โดยมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิตให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ มหาวิทยาลัยปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในการเปิดเสรีทางการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลมีความร่วมมือกับต่างประเทศทั่วโลก อาทิ ทวีปอเมริกาเหนือ-ใต้ ทวีปยุโรป ทวีปเอเชีย ทวีปแอฟริกา ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ดังนั้นมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอีกหนึ่งสถาบันการศึกษาที่มีชาวต่างชาติให้ความสนใจ

เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดล การเคลื่อนย้ายประชากรจากสังคมเดิมมาสู่สังคมใหม่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคด้านการปรับตัวทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมด้วยเหตุที่นักศึกษาต่างชาติต้องปรับตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ ภาษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญแรก ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารกับเพื่อนใหม่ภายในกลุ่มเพื่อทำความรู้จักและเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นักศึกษาใช้การสื่อสารทางภาษา เช่น คำทักทายและการแนะนำตนเป็นภาษาของตน และได้ถ่ายทอดลักษณะการออกเสียงให้แก่เพื่อนในกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมทางภาษาของประเทศ เมื่อนักศึกษาใช้ภาษาเป็นเครื่องมือทำความรู้จักคุ้นเคยเพื่อนต่างวัฒนธรรมที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเดียวกันแล้ว หลังจากนั้นนักศึกษาต่างชาติได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเดิมของตนกับเพื่อนต่างถิ่น เช่น การประกอบอาหารที่ตนนำวัตถุดิบมาจากประเทศบ้านเกิดและนำมารับประทานร่วมกันกับเพื่อน หรือแม้แต่การแลกเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเมื่อมีการจัดการแสดงหรือกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยอีกด้วย ดังนั้นภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่เชื่อมโยงการสร้างความสัมพันธ์ระดับกลุ่ม อันส่งผลให้เกิดการรักใคร่และสนับสนุนกันและกัน การให้กำลังใจต่อกัน การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ การแบ่งปันจนเจือและคอยช่วยเหลือจนกลายเป็นความผูกพัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติประสบความสำเร็จทางการศึกษาของตนเอง และอาจกล่าวได้ว่าภาษาเป็นจุดที่นำไปสู่ความสำเร็จของนักศึกษาต่างชาติ

การอยู่ร่วมกันของนักศึกษาต่างชาติท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นทำให้ในระยะแรกที่นักศึกษาต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยต้องปรับตัวอย่างมากเนื่องจากต้องมาอยู่ในวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคยส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติติดกังวลกับการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่ เหงา ว้าวุ่น บางรายมีสภาวะหดหู่ ซึมเศร้า ไม่มีความสุข คิดถึงบ้านเกิดของตน ซึ่งการปรับตัวของนักศึกษานั้นต้องอาศัยระยะเวลาและการสื่อสารเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปรับตัวของนักศึกษาดีขึ้น และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายใต้การเชื่อมโยงในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การร่วมกันประกอบอาหาร การเดินทางท่องเที่ยว การไปมาหาสู่ระหว่างกัน บทสนทนาต่าง ๆ การเล่าเรื่องของประเทศตนหรือประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง นับเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยมีภาษาเป็นสื่อกลาง แม้ว่านักศึกษาต่างชาติเหล่านั้นจะมาจากคนละประเทศและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ แต่ภายใต้ความหลากหลายเหล่านั้น กลับมีรากทางวัฒนธรรม หรือมีทุนทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน จึงเป็นการง่ายที่จะเชื่อมโยงกันได้มากยิ่งขึ้น เมื่อเกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มและคอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการยอมรับในความต่างของวัฒนธรรม ปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมย่อมน้อยลง ย่อมทำให้เกิดการปรับตัวได้ง่ายขึ้น รวมถึงสร้างประโยชน์ให้กับนักศึกษาและผลักดันให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ตนเองตั้งใจ

มหาวิทยาลัยมหิดลได้เล็งเห็นปัญหาของการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษานานาชาติที่เดินทางเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้หาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นผ่านกิจกรรมส่งเสริมทางวัฒนธรรมขึ้น เพื่อให้ศึกษานานาชาติได้เรียนรู้และเกิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้นจนปัญหาการปรับตัวลดน้อยลง ส่งผลให้นักศึกษานานาชาติมีความสุขและสามารถอาศัยอยู่ในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

- กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2564). “สวัสดิ์” มาจากไหน?. http://www.silpamag.com/culture/article_31081
- กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). ความร่วมมือด้านต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมหิดล. <https://op.mahidol.ac.th/ir/th/int-collaboration/>
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). ภาษากับการสื่อสาร. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- คณิต นิยะกิจ. (2562). เปลี่ยน Culture สู่วัฒนธรรม. https://www.matichon.co.th/education/news_1347057
- ดวงทิพย์ เจริญรุกษ์. (2561). ความสามารถทางการสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 23(1), มกราคม-เมษายน, 121-128. <http://so06.tcithaijo.org/index.php/jca/issue/view/16885>
- ตรีนุช ไชยชนทวีจิตร และอัครนัย ขวัญอยู่. (2564). ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด – 19 ต่อหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาของไทย. *วารสารธรรมศาสตร์*. 40(3), 114-139. <http://tujournals.tu.ac.th/thammasatjournal/detailart.aspx?ArticleID=7921>
- นฤพนธ์ ตัววิเศษ. (ม.ป.ป.). Culture. คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา. <http://sac.or.th/database/anthropology-concepts/glossary/30>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. <https://dictionary.orst.go.th/>
- พระมหาประสิทธิ์ แก้วศรี. (2563). การปรับตัวของนักเรียนไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษานักเรียนไทยในดาร์จีลิง ประเทศอินเดีย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 5(11), พฤศจิกายน, 32-34. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/246515>
- พัชรภา เอื้ออมรรณิช. (2556). การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559) . มหาวิทยาลัยมหิดล “ปัญญาของแผ่นดิน”. https://www.mahidol.ac.th/th/welcome_mu.htm
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). THAI-UK: Mahidol-Strathclyde Transnational Education Program. <https://mahidol.ac.th/2018/thai-uk/>
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). ม.มหิดล จัดงาน “Mahidol University International Night 2018”. <https://mahidol.ac.th/th/2018/mu-internight/>
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). มาตรการเฝ้าระวังนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลสำหรับนักศึกษาชาวต่าง. <https://science.mahidol.ac.th>
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (ม.ป.ป.). Mahidol University In Focus. <https://mahidol.ac.th/th/in-focus/>

- มุกดา ศรีรงค์. (2561). จิตวิทยาทั่วไป *General Psychology PC 103*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มุกดา คงกระพันธ์. (2554). การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้ การสนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2559 ก). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. *Kasetsart Journal of Social Sciences*. 39(3), กันยายน – ธันวาคม, 879–881. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kjss/article/view/242637/164867>
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2559 ข). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัชฌิมา ไซตรัสสุติ. (2556). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เยาวนุช ซอหะซัน, พัทธนี เขยจรรยา และเมตตา วิวัฒนานุกูล. (2563). การใช้ชีวิตและปัจจัยหลักที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษามุสลิมต่างชาติในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*. 17(2), กรกฎาคม – ธันวาคม, 66–93. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journalmbmut/article/view/248061>
- วรชัย วิภูอุปโคตร, ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ และพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2560). รูปแบบเครือข่ายมหาวิทยาลัยในการบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาภูมิภาคสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน*. 10(2), เมษายน-มิถุนายน, 37–51. <https://www.journalnu.ac.th/JCDR/article/view/1818>
- สุจินดา เจียมศรีพงษ์. (2560). ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*. 12(2), กรกฎาคม-ธันวาคม, 68–82. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/206142>
- สุรศักดิ์ บุญอาจ. (2558). กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาอและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารนิเทศศาสตร์*. 34(2), พฤษภาคม-สิงหาคม, 91–106. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jcomm/article/view/86081>
- หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์. (2562). ไทยแชมป์จุดหมายปลายทางยอดเยี่ยมของนักศึกษาต่างชาติ. <https://www.posttoday.com/world/595063>
- หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. (2562). ไทยเป็นประเทศที่ต่างชาติอยากมาเรียนต่อมากเป็นอันดับ 1. <https://siamrath.co.th/n/91817>